

»Obroč« še pred obletnico

Čeravno se vsi zavedamo zaostrenih gospodarskih razmer in hkrati tega, da se bo treba marsičemu odreči ter uresničitev prenekatero želje in potrebe preložiti na prihodnost, pa smo se Ljubljančani v delegatskih skupščinah in družbenopolitičnih organizacijah odločili, da nadaljujemo z gradnjo Poti spominov in tovarištva tudi v teh časih.

Gre za dolg generaciji, ki je prispevala neprecenljiv delež k osvoboditvi Ljubljane ter narodov in narodnosti Jugoslavije. In konec koncev gre tudi za dolg sedanjim generacijam. Okoli 34 kilometrov dolgo pot, ki teče prav tam, kjer je pred mnogimi leti potekala bodeča žica, s katero je okupator nameraval ukloniti ljudi, naj bi končali do leta 1985; torej do 40-letnice osvoboditve slovenskega glavnega mesta.

Ce hočemo uresničiti ta cilj, bodo nujna še velika prizadevanja v obliki potrebnih sredstev kot tudi prostovoljnega dela, s katerim bodo mladi ter delavci Ljubljane gradili in urejali Pot spominov in tovarištva. Sredstva v Ljubljani zbiramo prek samoupravnih sporazumov, vendar podpisovanje teh ne poteka ravno tako, kot bi želeli. Zato se bo treba zavzeti za hitrejšo podpisovanje samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev v ljubljanskih temeljnih organizacijah združenega dela, delovnih organizacijah in skupnostih.

Stanje pri podpisovanju je zdaj sicer nekoliko drugačno (boljše), vendar bodo brzkone dovolj zgovorni tudi podatki s 30. novembra lanskega leta. Družbeni dogovor je do tedaj podpisalo vsega skupaj 91 odstotkov samoupravnih subjektov v Ljubljani, po občinah pa je bil položaj naslednji: Za Bežigradom 89 odstotkov, v Centru 83 odstotkov, v občini

Moste-Polje 89 odstotkov, v Šiški 94 odstotkov, prav toliko v občini Vič-Rudnik, v mestu 89 odstotkov. Še slabše pa je s podpisovanjem samoupravnih sporazumov. Od 1450 delovnih organizacij in skupnosti v Ljubljani so ga podpisali komaj v 692 oziroma 47-odstotno. Pa poglejmo še po občinah: za Bežigradom je sporazum podpisalo 224 od 286 organizacij in skupnosti ali 78 odstotkov, v Centru le 207 od 614 ali 33 odstotkov, v občini Moste-Polje 68 od 178 ali 38 odstotkov, v Šiški 84 od 195 ali 43 odstotkov in v občini Vič-Rudnik 109 od 177 organizacij in skupnosti ali 61 odstotkov. Gledano v denarju pa vse te številke pomenijo, da je znašala fakturirana realizacija prav tako dne 30. novembra lani 19.626.355,50 dinarjev ali 55 odstotkov.

Vsem tem vprašanjem naj bi posebno pozornost namenile občinske in mestna konferenca SZDL, kar velja tudi za odbore podpisnikov družbenega dogovora o izgradnji Poti spominov in tovarištva. Slednji so namreč domala v vseh ljubljanskih občinah še premalo dejavni. To pa pomeni, da se premalo ukvarjajo s problemi, ki nastajajo pri gradnji in vzdrževanju Poti spominov in tovarištva v določeni občini. Eden od problemov njihovega delovanja je brez dvorna kadrovska sestava, ki jo bo ponekod treba spremeniti oziroma dopolniti. Naloga teh odborov v občinah

Illegalec - simbol okupirane Ljubljane simbolizira v samem središču njen odpor, pot spominov in tovarištva pa naj trajno označi meje, v okviru katerih je plalo neuklonljivo mesto.

je, da skupaj z drugimi družbenimi dejavniki ustvarjajo politične in druge pogoje za to, da postane Pot spominov in tovarištva stvar krajevne skupnosti oziroma občine, skozi katero poteka. To pa kajpak ne pomeni, da odbor v naši občini nima nalog. Nasprotno, nemara so njegove celo bolj zahtevne kot v drugih občinah zato, ker je prav v naši občini zbiranje sredstev za PST, ki smo jih prej le v Centru nakažovali iz občinskega proračuna (zdaj pa jih tako kot v drugih občinah neposredno združuje združeno delo), še vedno neke vrste novost... T.K.

UREDIMO NAŠE OKOLJE

Prijetno ni nujno drago

Komunalno podjetje Ljubljana, tozdr Rast je priredilo 17. decembra v okviru Hortikulturnega društva Ljubljana predavanja o notranjih aranžmajih. Ozelenitev notranjosti naj ne bi bila le prezimovališče rastlin v vežah in stopniščih ali hodnikih. Prezimovanje rastlin aranžirajmo tako, da bo rastlina tudi v zimskem času smiselno zelenila naše okolje.

Center Ljubljane je žalosten zaradi svoje revne vegetacije na oknih, in balkonih in terasah, Dvorišča, zlasti tam, kjer so bile zelenice ali površine za otroke in ostarele, stoje danes barakarske garaže, drvarnice, avtomobilska pločevina ali pa smo jih preprosto pozidali. Ko hodimo po mestu in se oziramo po fasadah, se razkriva turoben pogled na balkonske ograje in okenske police brez cvetličnih korit.

Za humanejši izgled našega mesta, zlasti pa središča Ljubljane, razmišljajmo v zimskem času in za to organizirajmo in pravočasno preskrbimo.

● **cvetlična korita za okna, balkone, nadstreške** in napušče v dogovoru s stanovalci in hišno samoupravo ter delovnimi organizacijami, da bomo kupili

enotna korita in zemljo v pravem času;

● **klopi, mize in stole** za postavitve na dvorišču, zelenici ali terasi;

● **igrala in športne rekvizite.** Razmislimo, predlagajmo, kupimo brez omahovanja ali pa skušajmo sami izdelati kako stvar. Morda bi začeli zopet z dvoriščnim balinanjem, kot je to bila nekdanj navada;

● **prazne stene, zidove, ograje** bomo spomladi ali jeseni zazelenili s plezalkami ali vzpenjalkami. Lepo je, na primer, pogledati, ko na sivi betonski steni hotela Lev v poletnem času valovi zelena ploskev divje trte. To zeleno valovanje oživlja sicer pusto betonsko steno;

● **predrimo ali podrimo mejne zidove istega kareja** in v okviru krajevne skupnosti oziroma občine pripravimo po arhitektovih načrtih enoten prostor, ki bo arhitekturno zaključen. Ta nerazdeljen prostor bo pomemben za medsebojne kontakte otrok, mladine in odraslih, zlasti pa invalidnih in ostarelih oseb, ki se jim bo s tem razširil njihov življenjski prostor in bodo dobili tem večjo možnost stikov, ki so prav pri njih življenjskega pomena;

● **barakarske garaže in drvarnice in razne neugledne lope** kaze naša odprta in zaprta dvorišča. Pripravimo pogoje za njihovo podrtje;

● **zasebni in družbeni gostinci** naj pri tozdr Rast že zdaj naroče ograje s koriti za zasaditev plezalk na svojih gostilniških vrtovih in pri zagraditvi cestišč kot gostilniškega vrta za strežbo na prostem.

To so zelo preproste stvari, ki terjajo malo od našega proračuna, a lahko veliko prispevajo k humanejšemu bivanju in lepšemu videzu našega mesta.

JERNEJ ŠUSTERŠIČ

Na Slomškovi 5 klop, gugalnica in lesen improviziran osliček iz lesenih brun poživljajo zeleno trato, ki je obdana s trto poraslo steno. Koliko takih oaz za otroke, odrasle in invalide bi z malo truda lahko uredili sredi mesta!

TEŽAVNA ODLOČITEV

Lokal namesto kioska

Po skoraj dveurni razpravi komiteja za urbanizem, komunalno in gradbene zadeve skupščine občine Center o tem, ali dovoliti, da zasebni obrtnik Bogdan Sladič začasno postavi kiosk ob Miklošičevi, natančneje ob restavraciji Triglav, so odločitev preložili za teden dni kasneje.

Vsi so se sicer strinjali, da so tovrstne storitve (hitra popravila čevljev, izdelava ključev, brušenje rezil, popravila električnih in vodovodnih instalacij ipd.) potrebne, zataknilo pa se je ob tem, ali dovoliti postavitve kioska ali ne.

Že lani je namreč komite za urbanizem sprejel načelno stališče, da v občini ne bo več dovoljeval postavljanja kioskov, res pa je tudi, da smo v planske dokumente zapisali, da bomo (tudi v Centru) podpirali razvoj drobne obrti in še zlasti servisnih dejavnosti, ki jih tako zelo primanjkuje.

V razpravi, ki so se je poleg članov komiteja za urbanizem, komunalno in gradbene zadeve, udeležili tudi drugi vabljeni na sejo, je bilo večkrat slišati stališče, da bi za to dejavnost morali najti dokončno rešitev, torej primeren prostor. Omenjali so Trubarjevo ulico, kjer so pritlični prostori neprimerno izoriščeni, v prihodnosti pa je ta ulica namenjena prav tej dejavnosti.

Slišati je tudi bilo, da je strokovna služba Staninvesta skušala najti primeren prostor za to dejavnost, vendar brez uspeha.

No, po enem tednu so na seji komiteja za urbanizem, komunalno in gradbene zadeve ponovno razpravljali o tej zadevi in sklenili, da komite ne da soglasja za postavitve omenjenega kioska in to zaradi več razlogov. Eden je prav gotovo varovanje prostora oziroma okolja v občini Center, kar je naloga tega komiteja, drugo je vztrajanje pri dogovorjenem (od lani naprej naj ne bi več dovoljevali, da v Centru rastejo kioski kot gobe po dežju), poleg tega bi šlo za začasno rešitev, saj bi kiosk moral lastnik odstraniti najkasneje po dograditvi nove restavracije Triglav, lahko pa bi nastali tudi problemi z njegovo odstranitvijo.

Odločitev komiteja je vsekakor preiščljena, bilá pa težka, saj je zasebni obrtnik Bogdan Sladič že pridobil soglasje krajevne skupnosti Josip Prašnikar in restavracije Triglav, kiosk je že plačal in ga dobi čez nekaj dni. Zato bo komite pozval Staninvest in občinsko komisijo za oddajanje poslovnih prostorov, da zasebnemu obrtniku Bogdanu Sladiču pomagajo pri iskanju lokala, kjer bo lahko opravljal svojo dejavnost.

Problem je namreč v tem, da prošnja za omenjeni kiosk nikoli ne bi prišla na komite, če bi Sladič za svojo obrt, ki jo krajevna skupnost ne le podpira, temveč zahteva prav takšne storitve, kot so popravila električnih in vodovodnih instalacij, zaradi krajanov, ki jih potrebujejo, dobil primeren prostor v tej KS. Po dolgih letih je s pomočjo KS Josip Prašnikar dobil majhen lokal na Miklošičevi 13, vendar se v njem vsega ne da opravljati.

Prav bi bilo, da za tega zasebnega obrtnika, ki v Ljubljani živi in dela že 20 let, Staninvest najde prostor. Če že ne zaradi njega samega, pa zato, da bomo lahko reki, da v občini Center tudi z dejanji podpiramo razvoj drobne obrti in servisnih dejavnosti.

AV

SKRB ZA SPOMENIKE

Težave z vzdrževanjem

Služba za zadeve invalidov in borcev NOV občinske skupščine Ljubljana Center je posredovala občinskemu sindikalnemu svetu poročilo o izvrševanju družbenega dogovora o varstvu, vzdrževanju in obnavljanju spomenikov NOB, iz katerega je razvidno, da vse ne poteka tako, kot je zapisano in dogovorjeno. Sindikalni svet in občinske konference SZDL so namreč dolžne po dogovoru spodbujati ozde, krajevne skupnosti, hišne svete, šole in druge samoupravne organizacije in skupnosti, društva, delovne ljudi in občane, da bi kot oskrbniki prevzeli skrb za varstvo, vzdrževanje in obnavljanje posameznih spomenikov.

Ob podpisu sporazumov pa je prišlo do nekaterih težav, zlasti pri prevzemu oskrbništvá za pomembnejše spomenike, kot so spomenik revolucije, grobnica narodnih herojev in spomenik Borisa Kidriča. Šele s skupno akcijo odbora podpisnikov, sindikata in SZDL je uspelo najti oskrbnike za te spomenike in bodo do konca januarja sporazumi o skrbništvu podpisani.

Lani so za to dejavnost načrtovali 150 tisoč dinarjev, letos pa bo teh sredstev 600 tisoč dinarjev. S tem denarjem se bo dalo popraviti v celoti poškodovani zid spomenika 24 talcem, počeni blok na spomeniku Franca Rozmana in sidrirati odpadajoče erke na spomeniku revolucije. Vse to

bo mogoče uresničiti le, če bo zagotovljena hitrejša izvedba naročenih del.

Mnogi skrbniki tudi ne skrbijo za primerno okrasitev spominskega obeležja ob slovesnostih, pač pa se tik pred takimi dnevi obračajo na upravni organ z naročili za čiščenje, okrasitev s cvetjem in podobno. V kratkem bo ljubljanski regionalni zavod za spomeniško varstvo poslal vsem podpisnikom in občinskemu sindikatu in konferenci SZDL seznam spomenikov in spominskih obeležij, v katerem bodo navedeni skrbniki posameznih objektov, tako da jih bodo lahko sindikati spodbujali k izpolnjevanju obveznosti.

JURIJ POPOV